

Rekommandation 17/2022
Forslag A 1892/kultur
Behandles af Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden

Betænkning over svar på Rek 17/2022

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 17/2022 hvad angår Medlemsforslag om at styrke det nordiske i læreruddannelsen til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Baggrund

Rekommandationen har følgende ordlyd
Nordisk Råd rekommanderer, at Nordisk Ministerråd

- at styrke det nordiske i læreruddannelsen

Svar fra Nordisk Ministerråd

Kendskab til hinandens kultur og sprog samt det at kunne kommunikere med hinanden på Nordens sprog og i særdeleshed på de skandinaviske sprog er væsentlig for følelsen af en fællesnordisk identitet og for naturligt at søge samarbejde, studie- eller arbejdsmuligheder i et andet nordisk land. Det nordiske sprogsamarbejde udgør således en vigtig del af vores nordiske samarbejde og visionen om at blive verdens mest integrerede region.

I Nordisk Ministerråds rapport 'Har Norden et språkfællesskab?' fra 2021 konstateres det, at Nordens unge har sværere end tidligere ved at forstå de skandinaviske sprog og i højere grad end tidligere anvender engelsk, når de kommunikerer med hinanden. Samtidigt konstaterer flere undersøgelser også, at de nordiske grundskolelærere i dansk, norsk og svensk ofte ikke føler sig godt nok rustede til at undervise i nabosprogene. Det er en udfordring, da børn og unges møde med det nordiske i grundskolen spiller en stor rolle i forhold til at udvikle en interesse for nordisk kultur og få redskaber til at kommunikere på skandinavisk.

Det nordiske sprogsamarbejde og arbejdet med at sikre det nordiske sprogfællesskab er fortsat et prioriteret område for Nordisk Ministerråd. Et element i dette er at sikre, at de nordiske lærere besidder kompetencerne til at undervise i de skandinaviske nabo-sprog. Samtidigt er der dog mangel på viden om, i hvor høj grad og hvordan lærerne

generelt lever op til formuleringen i Helsingforsaftalens artikel 8, hvor der står, at i alle de nordiske lande skal undervisningen og uddannelse i skolerne i passende omfang omfatte undervisning i de øvrige nordiske landes sprog, kultur og almindelige samfundsf forhold. Derfor besluttede Nordisk Ministerråd i 2022 at igangsætte en undersøgelse af undervisningen af de nordiske sprog i Nordens grundskoler. Undersøgelsen, som gennemføres under ledelse af Islands Universitet, skal se på, om de sidste års mange didaktiske og innovative tiltag i nabosprogsundervisningen og undervisningen af de nordiske sprog som fremmedsprog i Norden har haft indflydelse på undervisningen af disse to fagområder i udkolingen i grundskolen. På baggrund af undersøgelsen vil Nordisk Ministerråd eventuelt kunne tilpasse indsætterne under det nordiske sprogsamarbejde, så børn og unge kan få et så godt kendskab til nordisk kultur og sprog som muligt.

Efter planen forventes budgettet til Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning reduceret med cirka 35 mio. DKK i årene 2021-2024. For at sikre en optimal udnyttelse af midlerne er det blevet besluttet så vidt muligt at friholde sektorens konkurrenceudsatte midler, herunder Nordplus-delprogrammet Nordplus Nordens Sprog, som udgør en væsentlig del af midlerne til nordisk sprogsamarbejde, og i stedet for reducere i budgettet til den del af sprogsamarbejdet, som blandt andet finansierer Program for sprogkurser.

For samtidigt at sikre et så stærkt og målrettet sprogsamarbejde som muligt, blev det besluttet at se på, hvordan midlerne til Program for sprogkurser kan anvendes på den bedst mulige måde og med størst mulig effekt for flest muligt. Her har fokus været på at sikre fortsat kursusvirksomhed for lærerstuderende på alle niveauer samt færdiguddannede lærere, på hvorvidt indsætterne kan bidrage til at skabe netværk og kontakter mellem personer på tværs af de nordiske lande og bidrage til en fællesnordisk identitet, og på at aktiviteterne i størst mulige omfang vil kunne sprede sig som ringe i vandet. Sprogforståelsen mellem nabosprogene dansk, norsk og svensk ses som helt central. På den baggrund blev det besluttet fortsat at yde støtte til Sprogpiloterne til afholdelse af årlige sprogkurser for både grundskole- og gymnasielærere samt til Nordkurs til afholdelse af ECTS-givende sommerkurser i nordiske sprog på universitetsniveau rundt om i Norden under forudsætning af, at også grundskolelærerstuderende i de lande, hvor læreruddannelserne ikke finder sted på universiteterne, inkluderes i kursusvirksomheden.

I 2021 blev det som et forsøg besluttet at støtte Nordisk Netværk for Nabosprogsdidaktik i form af midler til Ambassadørmodellen i læreruddannelserne, hvor lærerstuderende efter et kortere ophold på en anden nordisk læreruddannelse agerer sprogambassadører for deres medstuderende. Som ambassadør er man således med til at sikre, at kendskab til nabosprog og nabosprogsundervisning kan sprede sig som ringe i vandet. Nordisk Ministerråd ser et stort potentiale i modellen, og det er derfor besluttet at inkludere indsatsen i Program for sprogkurser fra 2023 med en årlig bevilling til

udvikling og kvalitetssikring af ambassadørmodellen i læreruddannelserne og dermed styrke flere nordiske lærerstuderendes kendskab til nordisk kultur og færdigheder i nabosprogsundervisning.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen er opfyldt.

Udvalgets synspunkter

Utskottet för kunskap och kultur tackar för det informativa och positiva svaret på Rek. 17/2022 om *at styrke det nordiske i læreruddannelsen*. Det är glädjande att Nordiska ministerrådet ser samma utmaningar med den bristande språkförståelsen i Norden som Nordiska rådet. Vidare är det mycket positivt att ministerrådet, liksom utskottet för kunskap och kultur, har identifierat Ambassadörsmodellen som ett verktyg för att stärka lärarstudenters vilja och förmåga att undervisa i nordiska språk och kultur när de är färdiga lärare. Utskottet ser även fram emot att ta del av resultatet av undersökningen om hur det undervisas i nordiska språk i nordiska skolor.

Utskottet ser med oro på de underökningar som visar att förståelsen av de skandinaviska språken går tillbaka och på de nedskärningar på MR-U:s budget 2021 – 2024 som är beslutade av samarbetsministrarna och som har drabbat språksamarbetet. Det är utskottets förhoppning att situationen kommer att förbättras med de insatser som planeras för det nordiska språksamarbetet och som görs inom Nordplus samt de arbetsprogram som ska etableras inom ramen för den reviderade språkdeklarationen.

Reykjavik, den 14. marts 2023

Camilla Gunell (ÅSD)
Brigitte Klintskov Jerkel (KF)
John E. Weinerhall (M)
Henrik Møller (S)
Lars Mejern Larsson (S)
May Britt Lagesen (A)

Catarina Deremar (C)
Kathrine Kleveland (Sp)
Jussi Halla-Aho (saf)
Victoria Tiblom (SD)
Mona Fagerås (SV)
Helge André Njåstad (FrP)